

YU ISSN 0351-2851

ACROCEPHALUS

LETNIK VI
VOLUME VI

ŠTEVILKA 23
NUMBER 23

MAREC 1985
MARCH 1985

ACROCEPHALUS

dvomesečno glasilo Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Jugoslavija
bimonthly journal of Bird watching and bird study association of Slovenia, Yugoslavia

naslov uredništva editorial address	61000 Ljubljana, Langusova 10
urednik editor	Iztok Geister 64202 Naklo, Pokopališka 13, tel. 064 47170
uredniški svet editorial council	Iztok Geister, Janez Gregori, Boris Kryštufek dr. Sergej D. Matvejev, Dare Šere, dr. Andrej Župančič
oblikovalec designer	Iztok Geister
tipkanje typing	Ivanka Metelko
lektorja readers	Janko Kovačič (za slov.-for slov.) Irena Jurak-Wattson (za ang.-for engl.)
tisk print	Sitotisk Janja & Andrej Košir Žeškova 5, Kranj
cena price	100 din za številko

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE - JUGOSLAVIJA BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA - YUGOSLAVIA

naslov address	Langusova 10, 61000 Ljubljana
predsednik president	Rudolf Tekavčič 61351 Brezovica 350, tel.: 061 653506
podpredsednik vicepresident	Dr. Andrej Župančič Veselova 10, 61000 Ljubljana, tel.: 061 216974
tajnik secretary	Tomi Trilar Pot v Bitnje 12, 64000 Kranj
blagajnik treasurer	Dare Šere Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana, tel.: 061 348274
žiro račun	50101 - 678 - 73884
izvršilni odbor executive board	Franč Bračko, Janez Gregori, Peter Grošelj, Dr. Sergej D. Matvejev, Slavko Polak, Andrej Sovinc, Dare Šere, Borut Štumberger, Rudolf Tekavčič, Tomi Trilar, Dr. A. Župančič
letna članarina subscription rate	500 din za posameznike (300 din za dijake in študente) in najmanj 1.000 din za usta- nove, člani prejemaajo glasilo brezplačno

Uvodnik Editorial

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije je že od svoje ustanovitve v dobrih odnosih z Zvezo društev za varstvo in vzgojo ptic Slovenije. Temeljni pogoj za sodelovanje je kajpak, da se med sabo čim boljše poznamo. K temu je prav gotovo pripomoglo predavanje Marka Prašnikarja na zadnji letni skupščini našega društva o križanju divjih ptic med sabo in s kanarčkom.

Tule želimo povedati, kako z druge strani gledamo na prizadevanje, o katerih je govoril predavatelj.

Verjetno so si vzgojitelji sami v svesti, da križanje, kot nam je bilo orisano, nima kakšnega pomena za nauk o dednosti, razvoju vrst ali za biologijo nasploh, saj z novimi in novimi različicami samo potrjuje že zdavnaj znane zakonitosti. Kolikor bi želeli z umetnim križanjem priti do novih spoznanj, pa so za tak namen potrebni zapleteni poskusi, ki zahtevajo sodelovanje s specializiranimi znanstvenimi ustanovami.

Kot smo slišali, vzgojitelju kljub temu ostane zadovoljstvo nad težko doseženim uspehom (morda celo na tekmovanju !) in veselje nad obliko, barvo, obnašanjem in petjem novega križanca.

Po mojem lastno zadovoljstvo in veselje ne more biti opravičilo za ukvarjanje z dedno snovjo, za proizvajanje skrižanih, po navadi jalovih bitij.

Svojčas so skupili fantiče, da bi lepše prepevali v cerkvenih zborih. Primerjava s križanjem ptic se morda zdi prejedka, dokler ne pomislimo, da je za enim in drugim početjem ista psihologija: zaradi lastnega užitka delati silo naravi drugih bitij.

V svobodni naravi so križanci redki, pa ponavadi še jalovi. Tudi kolikor so plodni, je njihova usoda jalova, saj jih naravni izbor hitro izloči. Nove ptičje vrste, denimo Darwinovi ščinkavci, ne nastajajo s križanjem, ampak ravno nasprotno, z razhajanjem lastnosti zaradi osamitve.

Če križanje odklanjamo, še ne začenjamo križarske vojne, saj lahko sodelujemo drugod, zlasti pri varstvu ptic, kjer zlepa ne bo zmanjkalo dela. Premalo še poznamo ekologijo ptic, da bi njihovo varstvo zmeraj in povsod temeljilo na strokovnih podatkih. In samo tako varstvo je lahko tudi dolgoročno uspešno.

Rad verjamem, da je marsikoga do križanja ptic pripeljalo zanimanje za naravo, le da je z našega vidika to zanimanje iztirjeno v pokroviteljski odnos do narave, v nasilno manipuliranje z njo.

Tako se po mojem ves trud, znanje in zavzetost pri vzgoji križancev izteka v prazno: kot da bi marljivo izdelovali panje vseh mogočih oblik in barvnih odtenkov za čebelnjake na Antarktiki.

Andrej O. Župančič

Prezimovanje pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmeus* na Ptujskem in Ormoškem jezeru

Wintering of the Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus* on the Ptuj and Ormož lakes

Borut Štumberger

Pojav klateštva nekaterih vrst ptic ostaja še venomer zavit v tančico skrivnosti. Slejkoprej velja to tudi za pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmeus*. Dokaj nenavadno za redkega preletnika, ki se je po slovenskih krajih klatil le nekajkrat, je njegovo prezimovanje v zimi 1981-82 na akumulacijskih jezerih Ptuj in Ormož.

Katalog favne Jugoslavije obravnava pritlikavega kormorana kakor preletnika celotne Slovenije (Matvejev in Vasić 1973). G. Sajovic piše, da so se 30. oktobra 1908 na Savi blizu St. Martina pri Hrastju pojavili 3 pritlikavi kormorani, pri čemer je bil ustreljen odrasel samec. Deželni muzej hrani podatke o treh pritlikavih kormoranih. Eden je bil leta 1841 ustreljen pri Ribnici, drugi primerek pa pri Novem mestu 1854 leta. Za tretjega ni podatkov o izvoru (Sajovic 1909). Prav za kormorana, ustreljenega pri Novem mestu, pa Schulz piše, da je bil na Kranjskem zadnji primerek ustreljen 1854 (Schulz 1890). V okolici Maribora ga je identificiral tudi svetovno znani ornitolog O. Reiser. Takole piše: "Čeprav je za tega požrešnega zatiralca rib tukaj malo hrane, sta znana dva primera njegovega pojavljanja. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je na Eräpfelfeldon pri Rothweinu krožila cela jata pritlikavih kormoranov. 24. maja 1922 pa je bil na ribniku pri Kranichsfeldu (Rače op. ur.) ustreljen odrasel primerek, ki ga je nagačil preparator Zawesky" (Reiser 1925). Novejša literatura ga na podlagi teh starejših podatkov obravnava kakor preletno ptico (Garms in Borm 1981), redkega gosta (Gregori in Krečič 1979) ali pa kot ptico, s katero se redkeje srečamo (Božič 1983). Pojavlja se tudi v drugih predelih Jugoslavije, kjer ponekod celo gnezdi.

Nekoč je bil pritlikavi kormoran številen gnezdilec močvirij Vojvodine. Mnoge kolonije so danes zaradi izsuševanja opuščene. Na Skadarskem jezeru v Črni gori je kolonija z okrog 200 pari, število pa variira. Velika kolonija v Hutovem blatu nedaleč od izliva Neretve v Jadran je leta 1967 padla na le še 30 parov. Relativno je pritlikavi kormoran številen še v južni Makedoniji in južni Črni gori (Cramp 1977). Gnezdi pa tudi v Slavoniji (Matvejev in Vasić 1973).

Vrsta številčno močno upada, predvsem zaradi vpliva človeka (izsuševanja, pesticidi). S pritlikavim kormoranom sem se prvič srečal 31.12.1981 ob nasipu leve strani akumulacijskega jezera Ormož. V družbi črnih lisk *Fulica atra*, mlakaric *Anas platyrhynchos* in malih ponirkov *Tachybaptus ruficollis* sta na podrtem drevesu sedela dva nenavadno majhna kormorana. Z razdalje dobrih 30 m sem ju uspel tudi fotografirati. Nato sta odletela proti sredini jezera, kjer se je sušil veliki kormoran *Phalacrocorax carbo* skupaj s tremi pritlikavimi kormorani. Razlika v velikosti je bila tako očitna, da sem teh pet majhnih kormoranov na licu mesta determiniral za pritlikave kormorane *Phalacrocorax pygmeus*.

1.1. sem zgodaj zjutraj tik pod zapornicami akumulacijskega jezera Ptuj v Markovcih naletel na jato 37 pritlikavih kormoranov. Posedali so na kamnitih blokih in štorih v vodi. Kmalu nato jih je nekaj pričelo živahno iskati hrano. Ptice so bile izredno plašne in jata se je ob prihodu prvih ribičev pognala v beg proti jezeru. Videti je, da so ptice prispele v Markovec že prejšnji večer.

2.1.1982 se je del jate (14 ptic) ptic preselil v staro strugo Drave, kjer so počivali na kamnitih blokih. Zanjih 10 pritlikavih kormoranov je krožilo nad ptujsko akumulacijo 3.4.1982.

Več pozornosti sem posvetil prezimovanju ptic na Ormoškem akumulacijskem jezeru. Tu je mnogo podrlih dreves in s tem boljše možnosti opazovanja. Glavnina prezimujočih pritlikavih kormoranov se je tukaj zadrževala več kakor 3 mesece: vse od 31.12.1981 do 2.4.1982.

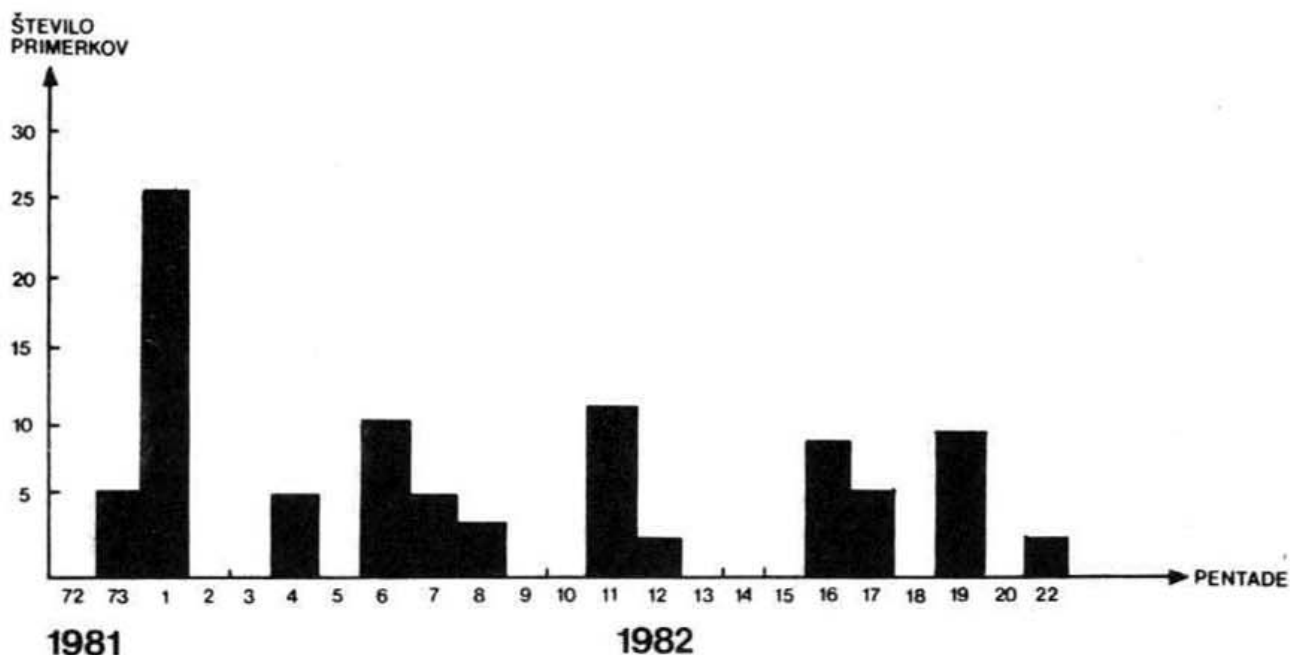

1. Pritlikavi kormorani pod zapornicami akumulacijskega jezusa Ptuj dne 1.1.1982 (B. Štumberger)

1. Pygmy Cormorant under the artificial lake of Ptuj on 1.1.1982 (B. Štumberger)

Zadnja dva primerka pa sem opazoval 15.4.1982. V večini opazovanj je šlo za skupino najmanj desetih ptic, ki se je zmeraj zadrževala v zgornjem, plitvejšem delu jezera, kjer je največ podrlih dreves. Po krajši dobi prilagajanja so se kormorani vsak dan selili v staro strugo Drave in pod zapornice, kjer je največ hrane. V času z najnižjimi temperaturami (konec januarja, ves februar), ko je zamrznil večji del jezera, so se zadrževali v majhnem nezaledenem, počasi tekočem potočku, kjer so lovili ribe. Vsak večer so se vračali prenočevat na podrti drevesa sredi jezera. Po obnašanju in njihovih reakcijah so pritlikavci kormorani izredno oprezni. Razdalja opazovanja, pri kateri se niso čutili ogrožene, je okrog 200 m. Nato so je vedno ubrali proti sredini jezera. Pri opazovanju njihove siluete, vedenja s hitrimi in elegantnimi gibi so me zelo spominjali na malega ponirka *Tachybaptis ruficollis*.

Pritlikavi kormoran je selivec, klatež in stalnica. Seli se na kratke razdalje, kar je razvidno iz nekaterih najdb. Balkanski gnezdilci preživijo zimo deloma v notranjosti, deloma v bližini Jadrana, Egejskega morja in severovzhodnega Mediterana. Jugoslovanske gnezdilke so našli v jugovzhodni Romuniji (november) in Albaniji (december). Bolj izrazita je selitev pri črnornorskih gnezdilkah. Mnogi primerki zapustijo svoja gnezdišča in se pojavijo na severu Egejskega morja. Ptice, obročane v delti Donave, se v času od novembra do januarja pojavijo v Grčiji in osrednji Jugoslaviji. Evropske gnezdilke zapuščajo gnezdišča v avgustu in septembru, vračajo pa se meseca marca in aprila (Cramp 1977). Ta spoznanja o prezimovanju in klatežtvu pritlikavih kormoranov pa postavljajo vprašanje identitete pri nas prezimujočih ptic. So to naše jugoslovanske gnezdilke ali pa celo črnornorski gnezdilci, za katere je znano, da se prav januarja pojavljajo tudi v osrednji Jugoslaviji. Znano je več primerov pojavljanja pritlikavega kormorana severno in zahodno od gnezditvenega areala. Občasni vdori v manjših jatah, kot na primer jeseni 1957 in 1958 na Ismaningerškem zajetju na Bavarskem (ZRN), lahko vodijo do prezimovanja do naslednje pomladi (Cramp 1977). Ob majhnem kančku domišljije lahko domnevamo, da je prezimovanje pritlikavih kormoranov na štajerskem z njihovim nenadnim prihodom in prezimovanjem do prihodnje pomladi podobno bavarskemu iz let 1957 in 1958. V zimah 1982-83, 1983-84 in 1984-85 pritlikavi kormoran tu ni bil več opažen. Toliko bolj zanimivo je opazovanje 2 primerkov 3.1. in 3 primerkov 6.1.1985 na akumulacijskem jezeru v Varaždinu (SRH) (Lukač, ustno). Varaždinsko akumulacijsko jezero je od ormoške akumulacije oddaljeno slabih 20 km. Predstavlja nadaljnji člen verige dravskih akumulacij, ki se pričena že v sosednji Avstriji, obenem pa možno vmesno postajo ob selitvi pritlikavih kormoranov ob toku reke Drave navzgor.

Slika 1: Pogostost opazovanj pritlikavih kormoranov na akumulacijskih jezerih Ptuj in Ormož

Figure 1: The frequency of the observations of Pygmy Cormorant on the artificial lakes Ptuj and Ormož

datum opazovanj dates od observations	kraj place	število primerkov number of specimens	
		<i>P. pygmeus</i>	<i>P. carbo</i>
31.12.1981	Ormož	5	1
17.1. 1982	Ormož	10	-
24.1. 1982	Ormož	-	-
30.1. 1982	Ormož	11	1
1.2. 1982	Ormož	5	1
5.2. 1982	Ormož	2	-
9.2. 1982	Ormož	4	6
20.2. 1982	Ormož	12	-
27.2. 1982	Ormož	2	-
5.3. 1982	Ormož	-	10
19.3. 1982	Ormož	10	12
21.3. 1982	Ormož	8	-
26.3. 1982	Ormož	6	4
2.4. 1982	Ormož	10	4
8.4. 1982	Ormož	-	-
10.4. 1982	Ormož	-	-
15.4. 1982	Ormož	2	-
23.4. 1982	Ormož	-	-
1.1. 1982	Markovci	37	-
2.1. 1982	Markovci	14	3
20.1. 1982	Markovci-Ptuj	-	3
3.4. 1982	Markovci	10	10

Vsa opazovanja po 5.2.1982 kažejo na to, da so vsi opazovani pritlikavi kakor veliki kormorani že v parih (sodo število).

LITERATURA

- Božič, I., (1983): Ptiči Slovenije, Izd. Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zlatorogova knjižnica.
- Cramp, S., (1977): Birds of Europe the Middle east and North Africa. Oxford univ. press, London.
- Garms, H., Borm, L., (1981): Živalstvo Evrope. Mladinska knjiga Ljubljana.
- Gregori, J., Krečič, I., (1979): Naši ptiči. DZS, Ljubljana.
- Matvejev, S.D., V.F. Vasić, (1973): Catalogus faune Jugoslaviae.
- Reiser, O., (1925): Die Vögel von Marburg an der Drau, Graz.
- Sajovic, G., (1909): Ornithologika für das Jahr 1908. Carniola II, p.53, Laibach

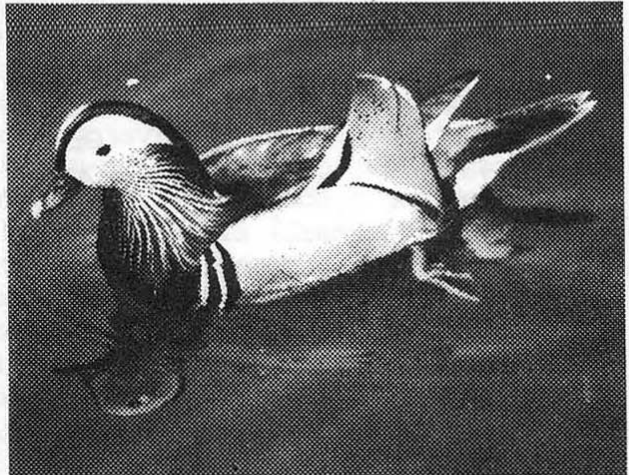
SUMMARY

Data from the years 1841, 1854, 1908 and 1922 suggest that the Pygmy Cormorant is a rare species in Slovenia. However, in the winter of 1981/82 from December 31, 1981 to April 15, 1982 large numbers of these birds were observed on the Ptuj and Ormož artificial lakes. The largest number observed at any one time was 37 on January 1, 1982. In January 1985 some specimens were also observed on the Varaždin artificial lake nearby.

Račka nevestica *Aix sponsa* na Bledu The Wood Duck *Aix sponsa* in Bled

V romantičnem blejskem miljeju je na jezeru pred Kazino kar vrelo perjadi. Med aristokratskimi labodi in plebejskimi mlakaricami so se za koščki kruha, ki so jih v vodo metali od pomladanskega sonca zdramljeni turisti, vihravo podile lumpenproleterske liske, ko uzrem nekaj bolj pisanega od samega pojma pisanega. Sprva sem pomislil, da je pred mano mandarinka *Aix galericulata*, zatem, da imam opraviti s križancem med to raco in formoško raco *Anas formosa*, dokler nisem, resda šele doma, ugotovil, da gre za račko nevestico *Aix sponsa*. Kar brž se moram zato opravičiti, te race namreč ni v nobenem evropskem priročniku, vsaj v tistih najbolj uporabljenih ne, in to so Peterson itd., Heizel itd. in Bruun. Končno sem jo, misleč da je to nemara nekakšna "vrtnarska" oblika race našel v gojiteljskem Knauersu. Iz Bufonovega prevoda Guillmardovih Ptičev sem izvedel za njeno ime in iz Audobonovega priročnika ameriških ptic za njen izvor.

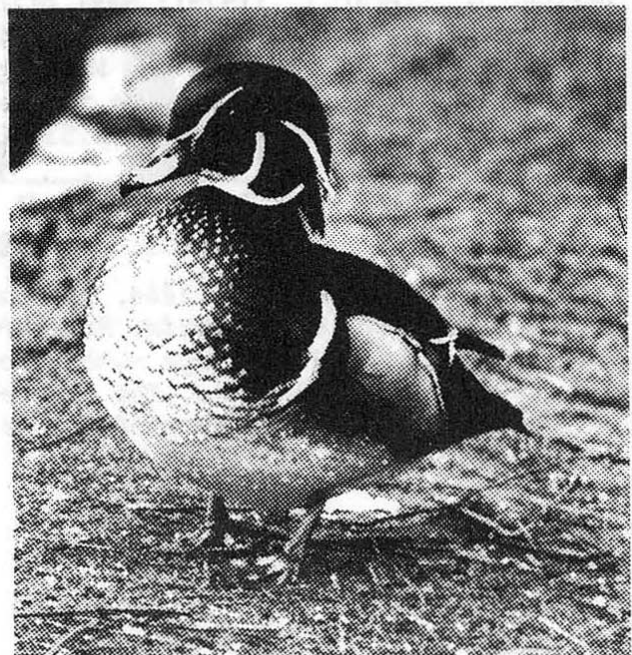
Ptica živi v Severni Ameriki od Kanade do Mehike. Njeno prebivališče so ribniki, jezera in mlake, obdane z gozdovi. Gnezdi v drevesnih duplih. Seli se dokaj neizrazito. Samec je v svatovskem perju po glavi bleščeče zelen in črn z dvema prefinjenima belima linijama, od katerih se ena boči od kljuna sem preko očesa do konca perjanice, druga pa noče za prvo kaj dosti zaostajati, le na pot krene kasneje, šele tam nekje z očesom. Da je mera polna, se z belega talarja pne k očesu še ena bela črta. Kljun je po korenu rdeč, na koncu pa bel, rdeč je tudi orbitalni očesni obroč. Na prsni je samec rjav, po trebuhu krem in po hrbtu zeleno črn. Vsi navedeni deli telesa so med seboj ločeni z dobro vidnimi belimi linijami. Tudi vrhovi letalnih peres so belo obrobljeni. Samica je povsem neizrazita in se težko loči od sorodne mandarinke. Najzaneslivejše razpoznavno znamenje sta oblika in velikost bele očesne lise (Holt 1984).

2. Mandarinka (V. Pfeifer)
2. Mandarin Duck (V. Pfeifer)

3., 4. Račka nevestica na Bledu, dne 22. 3. 1978 (I. Geister)
3., 4. Wood Duck in Bled on 22nd March 1978 (I. Geister)

Vse v Evropi opazovane ali ustreljene račke nevestice so doslej vzbujale neverjetno mnogo pozornosti, kljub temu da nikdar ni nihče dvomil o njihovem izvoru. Vse namreč izhajajo bodisi iz živalskih vrtov, bodisi iz zasebnih obor. Janko Ponebšek je o prvem pri nas opaženem primerku te race, imenuje jo gozdna rasa, 6.12.1910 v Kosezah pri Ljubljani ustreljenem samcu takole razmišljal:

"Na vprašanje, od kod bi bile vse te race, ki so se k nam zatekle, je težko natanko odgovoriti; gotovo je le toliko, da so iz Nemčije, kjer jih imajo tudi na prostem. Priponiti moram, da znaša zračna črta Berolin-Ljubljana 720 km, ki jo je preletela racav večjih ali manjših presledkih. Sicer je tudi mogoče, da je naša rasa od kod drugod, južneje od Berolina, kjer so je prezrli in ji pozabili peroti pristriči. To vprašanje, ki je za nas končno podrejenega pomena, je važnejše za ornitologično vednost in razvozlati bi se dalo z neovrženo gotovostjo le tedaj, če bi bila imela rasa na nogi pritrjen kak obroček, ki jih v znanstvene namene pripenjajo dandanes na raznih ptičjih opazovalnicah ujetim pticam, ki jih potem izpuste, kjer jo ustrele ali ulove, ugotovijo, od kod je in kako daleč je letela".

V tem pogledu se pač časi niso dosti spremenili, saj tudi naš racman ni nosil nikakršnega sporočilca o svojem izvoru, niti ni imel pristriženih peroti, po čemer bi se dalo sklepati, da ga imajo Blejci za okras. Kajpak žal tudi tega ne vemo, kje je dočakal pomlad: v domačem ribniku nekje pri Berlinu ali v kakšni juhi kje na Bledu, kjer sem ga bil opazoval in fotografiral 22.3.1978.

LITERATURA

Holt, C. (1984): Separating Mandarins and Wood Ducks in late summer, *British Birds* 77/6, str. 277-232.

Reilly, E.M. (1968): The Audubon Illustrated Handbook of American Birds, str. 73-74, McGraw-Hill, New York

Ponebšek, J. (1911): Gozdna rasa, Carniola, str. 235-238.

SUMMARY

On March 22, 1978 the author observed a male wood duck *Aix sponsa* in mating feathers in company with mute swans *Cygnus olor*, mallards *Anas platyrhynchos* and coots *Fulica atra*. In the literature every specimen of this species either observed or shot has been considered to be of artificial origin (zoo, private breeders, etc.). The only time a wood duck has ever been observed before in Slovenia was at Koseze, Ljubljana, on December 6, 1910, when a male bird was shot.

Iztok Geister

Pokopališka 13, 64202 Naklo

Pojavljanje odraslih in mladih plašic *Remiz pendulinus* v gnezditvenem obdobju leta 1984

Occurrence of adult and young Penduline Tits *Remiz pendulinus* in the 1984 breeding period

Novejši podatki o gnezdenju plašice *Remiz pendulinus* v Sloveniji izvirajo iz leta 1973, ko sva s kolegom J. Gračnerjem 5.5.1973 v Zalogu pri Ljubljani našla gnezdo plašice, ki je bilo še v zadnji fazi izgradnje (Geister/Šere 1974), (Šere 1982). Na širšem področju od Stožic do Zaloga ob Savi je bila plašica po tej najdbi gnezda ugotovljena v gnezditvenem obdobju samo trikrat. To je bilo v letih 1974, 1976 in 1979 (Šere 1982). V vseh treh omenjenih primerih je bil opazovan ali ujet po en mladostni primerek plašice.

Rezultati ornitološkega atlasa Slovenije so v glavnem že dali odgovor o razširjenosti plašice v Sloveniji. Prvi rezultati kažejo na dokaj stabilno in številno populacijo, ki v severovzhodni Sloveniji tudi gnezdi.

Ob tem pa ne moremo mimo fenoloških podatkov o pojavljanju plašice v času spomladanskega in jesenskega preleta.

Največ teh podatkov imamo za Stožice pri Ljubljani, ko so bile plašice opazovane ali ujete od leta 1974 dalje ob spomladanski in jesenki selitvi. Fenološki podatki o plašici od leta 1974 do leta 1982 so taki: od 26.3. (1977) do 15.5. (1978) v spomladanskem času in v jesenskem času od 22.9. (1981) do 13.11. (1975), (Šere 1982). Ti fenološki podatki za večletno obdobje se ujemajo s podatki nekaterih sosednjih dežel, posebno pa s podatki iz Švice (Winkler 1984). Na prezimovanju je plašica številna v trstišču sečoveljskih solin in tudi drugod ob morju, in to zasledujemo od leta 1973 dalje. Še bolj načrtno pa spremljamo številčnost prezimujočih vrst v trstju, med njimi tudi plašice na osnovi lova in obročkanja od leta 1978 dalje.

V letu 1984 so bile plašice ujete v jati po gnezdenju, tako da so bili mladiči še skupaj s starši, kar do sedaj nismo opazili. Pri tem gre predvsem za dve lokaliteti: Stožice pri Ljubljani in Črneče pri Dravogradu.

5. Mladostni primerek plašice, ujet 13.8.1984 na otoku Pag (D. Šere).
5. A juvenile of Penduline Tit, caught on 13.8.1984 on the Island Pag (D. Šere)

11.7.1984 se je v Črnečah pri Dravogradu ujelo v mrežo 5 mladih plašic, starše in še 3 mladiče pa mi ni uspelo ujeti.

V Stožicah pa je 3.8.1984 priletela jata plašic, od katerih mi je uspelo ujeti 7 primerkov, dva pa sta prehitro odletela. Ravno tako so bile plašice opazovane in tudi ujete (2 mladiča) 22.7.1984 ob reki Mirni v Istri (Hrvatska). Na tem mestu in ob tem času sva s kolegom I. Geistrom opazovala plašice že leta 1977.

V letu 1984 so plašice v Sloveniji gnezdile izven običajnih meja svoje razširjenosti, kar dokazujeta dve ujete jati plašic, v kateri so bili popolnoma mladostni in odrasli primerki. Čas ulova se ujema s pognezditveno aktivnostjo, saj se plašice na selitvi pojavijo proti koncu septembra (Šere 1982). Ti podatki dopolnjujejo do sedaj poznano sliko razširjenosti plašice pri nas, kakor tudi Katalog favne Jugoslavije (Matvejev/Vasić 1973). Še nadaljnje delo na tem področju, kakor tudi zbir še neobjavljenih podatkov bo v prihodnosti dal še bolj zaključeno celoto.

SUMMARY

In 1984 Penduline Tits Remiz pendulinus were observed to be breeding outside their usual Slovenian breeding area. The evidence is based on a catch of two flocks of Penduline tits which included quite young as well as adult specimens. The time of capture coincided with the breeding activity as Penduline Tits migrate only towards the end of September.

LITERATURA

Geister, I., D. Šere, (1974): Novo ugotovljene vrste ptic pevk v Sloveniji. Proteus, 37(1):3-11.

Matvejev, S., V. Vasić (1973): Catalogus faune Jugoslavije. IV/3 Aves, SAZU, Ljubljana

Šere, D., (1982): Ptiči Stožic pri Ljubljani, 1972-1982-Favnistični pregled, obročkanje in najdbe. Acrocephalus, 13-14:29.

Winkler, R., (1984): Avifauna der Schweiz, eine kommentierte Artenliste. L. Passeriformes, Der Ornithologische Beobachter, Beiheft 5, 42.

Dare Šere

Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

Vprašanja ornitološkega atlasa: Puzzles of the ornithological atlas:

Ali močvirski in pikasti martinec *Tringa glareola et ochropus* gnezdita na Pohorju?

Do the Wood Sandpiper and the Green Sandpiper *Tringa glareola et* *ochropus* breed on the Pohorje?

Dne 9.7.1982 sem v okviru ornitološkega atlasa Slovenije obiskal tudi Ribniško jezero na Pohorju (1500 m). Bil sem zelo presenečen, ko sta ob mojem prihodu zletela z roba jezera dva pikasta martinca *Tringa ochropus* in takoj zatem še dva močvirska martinca *Tringa glareola*. Oba močvirska martinca sta se v nizkem letu čez nekaj minut vrnila na jezero... Usedla sta se na šotni mah ob robu jezera in nato izgubila med ruševjem. Enega izmed teh dveh močvirskih martincev sem našel med ruševjem, zletel je pred menoj na jezero in se skril na manjšem otočku sredi jezera. Nadaljeval sem z opazovanjem, vendar mladičev ali kaj podobnega, kar bi dalo slutiti, da omenjena vrsta gnezditi, nisem opazil.

Podobno je bila tudi na Lovrenških jezerih na Pohorju, ki sem jih obiskal še isti dan. Lovrenška jezera (19 jezer) so majhna in še bolj skrita med ruševjem ter obdana s šotnimi mahovi. To visokogorsko barje je dolgo približno 1 km in široko slabih 500 m. Na enem izmed teh jezer sem opazil pikastega martinca in dva močvirska martinca.

Na osnovi teh prvih podatkov sem nameraval omenjena jezera v letu 1983 podrobneje raziskati in tako morebiti ugotoviti, ali kateri izmed teh dveh martincev gnezditi na Pohorju. 16.6.1983 sem ponovno obiskal Ribniško jezero, vendar mi vremenski pogoji niso dovoljevali nadaljevati začetega dela.

Te prve ugotovitve so še preskromne za morebitne zaključke. Obe vrsti se konec julija že pojavita pri nas na selitvi, možno pa je tudi, da ti primerki na Pohorju samo letujejo.

6. Ribniško jezero na Pohorju (D. Šere)
6. Ribnica moor on Pohorje (D. Šere)

Nadaljnje raziskave Ribniškega jezera in Lovrenških jezer na Pohorju bodo morebiti kmalu dale odgovor na zastavljeno vprašanje.

Dare Šere

Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

Ali mala čigra *Sterna albifrons* gnezditi na Ptujem jezera

Does the Little Tern *Sterna* *albifrons* breed on the Ptuj lake?

Med pregledom manjšega otoka na Ptujem jezera, na katerem gnezditi kolonija galeba *Larus ridibundus* in navadne čigre *Sterna hirundo* se je dne 13.7.1984 na otoku zadrževalo le nekaj rečnih galebov. Bili so dobro razviti in gotovo so čez nekaj dni zapustili otoček. Medtem ko so rečni galebi zaključevali gnezditveno obdobje, so se nekateri mladiči navadne čigre komaj dobro otesli jajčnih lupin. Očitno so galebi prej pričeli z gnezdenjem kot navadne čigre, ki so zaostajale za približno 10 dni.

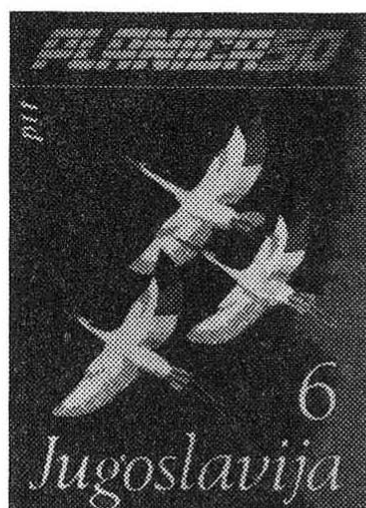
7. Na otoku najdena mrtva mala čigra
7. Little Tern found dead on the island

Med iskanjem čigrinih mladičev, ki so se skrivali v bujnem rastlinju, sem naletel na kadaver mrtve ptice. Truplo je že razpadalo, tako da ga nisem mogel vzeti s sabo. Določil sem ga kot malo čigro, predvsem po kratki dolžini tele-sa in po rumenem kljunu in nogah. Pa tudi belina nad kljunom in po temenu je pričala, da gre za odraslo malo čigro *Sterna albifrons*.

Poskus gnezditve male čigre na Ptujskem jezeru je možen, saj je bila ptica opazovana v času gnezditvenega obdobja in v primernem gnezditvenem biotopu.

Franc Janžekovič
Bukovci 27, 62281 Markovci

Skrivnostna fotografija Mystery photograph

Pozimi se nam v golih vejah dreves sramežljivo razkazujejo sračja gnezda, ki jih, dokler je drevje oblečeno v listje sploh ne opazimo. K sreči pa prično srake znašati svoja gnezda dovolj zgodaj spomladi, po pravilu pred ozelenitvijo, tako, da največ sračjih gnezd najdemo ravno v tem obdobju. Seveda jih prav zato tudi mnogo propade, kar z malo truda lahko razumemo, s čemer pa ni rečeno, da bomo podpirali lovsko ali katerokoli drugo objestno razdiranje sračjih gnezd. Lepo, fotografsko privlačno gnezdo objavljeno v 22. številki *Acrocephalus* je posnel dr. J. Kurillo.

Iz ornitološke beležnice

From the ornithological note-book

BELOLISKA *Melanitta fusca*

Beloliska ali žametna rasa *Melanitta fusca*, kot jo imenujejo avtorji o pticah Slovenije, je bila ponovno opazovana v severovzhodni Sloveniji. Za severovzhodno Slovenijo jo navaja že Reiser (1925) v Ptich Maribora.

Dne 21. decembra 1983 sem na obali Ptuj-skega jezera pri vasi Zabovci našel truplo samice. Meh se nahaja v zbirki PMS. Čez deset dni sem na istem mestu našel trupli še dveh samic, ki so se jih že lotile sive in poljske vrane. Samica je temno rjavo obarvana z značilno belo liso na licih. Od ostalih naših dveh vrst rodu *Melanitta* se loči po beli progi v perutih.

Gnezditveni areal beloliske se razteza na priobalnem pasu severovzhodne Evrope, v jesenskem, zimskem in pomladanskem času pa prileti na jug, tudi v Slovenijo. Kot zimskega gosta so jo opazovali tudi v ostalih republikah (Matvejev in Vasič, 1973).

Franc Janžekovič
Bukovci 27, 62281 Markovci pri Ptuj

PLANINSKI OREL *Aquila chrysaetos*

20.6.1984 sem v družbi z J. Špiljkom opazoval ptice na Razor planini nad Tolminom. Nedaleč od tamkajšne koče sem onstran z ruševjem poraslega slemena zagledal par nizko se spreletavajočih planinskih orlov. Zastal mi je dih, ko sem eno izmed teh skrivnostnih ptic opazoval tako presenetljivo od blizu. Hip zatem me je tudi orel opazil, in sprenevedajoč se, kot da se ni nič zgodilo, sta odjadrala tja nekam proti planini Kal. Napravil sem še nekaj korakov in iz ruševja se je pognal planinski zajec...

Iztok Geister
Pokopališka 13, 64202 Naklo

SOKOL SELEC *Falco peregrinus*

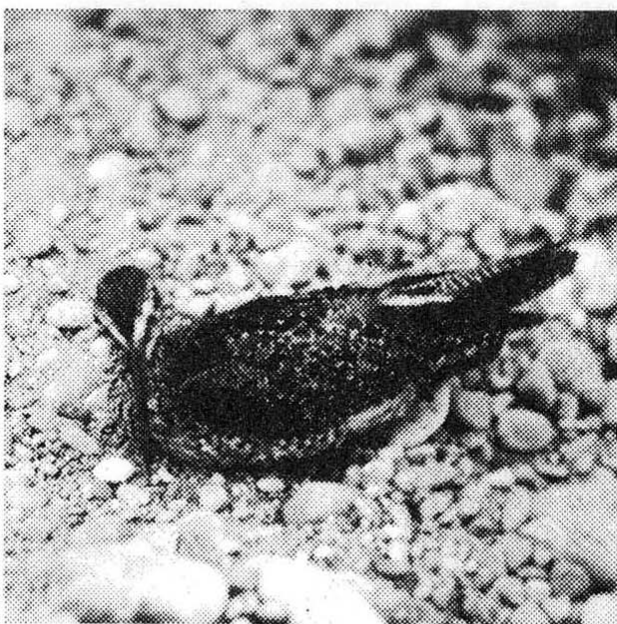
V bližini mariborskega otoka sem dne 20.8.1983 zgodaj zjutraj opazoval selca, ki je počasi letel ob levem bregu Drave in nato sedel na drevo v moji neposredni bližini. Ko me je opazil, je mirno odletel v studenški gozd. To je moje prvo srečanje s to redko ujedó.

Franc Bračko

Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

ČRNI MARTINEC *Tringa erythropus*

Med nočnim lovom na enem od številnih prodišč, na katerih se zbirajo pobožniki, sem 17.8.84 v Bukovcih ujel

črnega martinca *Tringa erythropus*. Ujel se je skupaj s pikastim martincom *Tringa ochropus*, zelenonogim martincom *Tringa nebularia* in vodomcem *Alcedo atthis*. Ptica je bila v zimskem perju.

Franc Jenžekovič

Bukovci 27, 62281 Markovci

ČEBELAR *Merops apiaster*

Opoldan 12.6.1984 sem na turneji ornitološkega atlasa zaradi izredno slabe ceste že obžaloval, da sem se spustil v avanturistično vožnjo po levem bregu Obsotelskega jezera, ko me je na nekem ovinku že daleč od jezera prenetil kot srakoper pisan ptič, ki ga je pregnal bližajoči se hrup avtomobila.

Ustavil sem in izstopil, da bi prepoznal neznanca, ko se je iz obcestne poševnine dvignil še drug metuljasto frfotajoč ptič zelene barve in se usedel v sam vrh bližnje jablane. Kar verjeti nisem mogel, da tukaj, na teh opustošenih bregovih Sotle, kjer se je bogu za hrbtom izdivjala človeška velikopoteznost, srečam to v sanjah iskano ptico, ki je že od nekdaj in zdaj še s podvojeno močjo simbol nepredvidljivosti. Kajpak sem hlinil hladnost in se mirno usedel v avto, kjer sem s pogledom, uprtim v vzratno ogledalo, nestrpno čakal, kdaj se ptici vrneti. Res sta se kaj hitro spet spustili na sipko ilovico, čeravno si nisem znal predstavljati, kaj neki najdeta tam tako privlačnega. Ko pa sem se jima z ritensko vožnjo skušal približati, sta odleteli preko Sotle in se nista več vrnili. Bilo je to v naselju Mali Tabor pri hišni številki 87.

Iztok Geister

Pokopališka 13, 64202 Naklo

BELOHRBTI DETEL *Dendrocopos leucotos*

Dne 4.7.1983 sem pod Malo kopo na Pohorju opazil na deblu detla, ki se mi je zdel po videzu neobičajen. Po obrazni maski in belem hrbtu ter rdeči kapi ci sem ugotovil, da je to belohrbti detel. V letu 1984 te vrste na Pohorju nisem opazil. Po do sedaj znanih podatkih je bila ta vrsta v Sloveniji redko opazovana.

Dare Šere

Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

CARAR *Turdus viscivorus*

Dne 27.2.1984 sem v mestnem parku Maribor opazoval jato cararjev, ki so se hranili z belo omelo *Viscum album* in se hrupno preganjali. Naštel sem jih več kot 20, naslednji dan pa jih je bilo nad 40 primerkov. Bilo je še okoli 30 cm snega. Doslej cararjev v tako veliki jati še nisem srečal.

Franc Bračko

Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

REČNI CVRČALEC *Locustella fluviatilis*

V Dogošah ob Dravi nedaleč od Maribora sem dne 7.6.1983 opazoval primerek, ki je vneto pel v nizkem grmičju in ščav-

ju. Dne 23.6. ob 22. uri je ponovno pel na istem mestu, bila je že popolna tema. Predel je močno zaraščen z grmovjem, ki je prepleteno s srobotom, največ pa je zlate rozge in drugega ščavja. Gnezdenje v takšnem biotopu je povsem možno.

Franc Bračko

Gregorčičeva 27, 62000 Maribor

MOČVIRSKA TRSTNICA *Acrocephalus palustris*

Dne 2.6.1984 smo v okviru društvenega izleta obiskali Uršljo goro (1696 m). Ob tej priliki smo obiskali tudi televizijski odajnik in na cementni ploščadi sem našel popolnoma svež primerek mrtve močvirske trstnice. Podatek o najdbi te vrste je zanimiv spričo datuma kakor tudi nadmorske višine te gore.

Dare Šere

Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

SEVERNI REPNIK *Acanthis flavirostris*

Dne 4.11.1973 sem lovil ptiče pri Poštarskem domu na Pohorju. Pri mrežah sem imel v kletki živega severnega repnika, ki je okoli poldneva začel peti. Kmalu sem v zraku opazil dva ptiča, ki sta se odzivala na njegove klice in petje. Oba primerka sta priletela v bližino žive vabe, eden pa se je usedel celo na mrežo. Ko sem prišel bližje z namenom, da jih spodim v mrežo, so se med seboj živahno oglašali. Tako sem bil prepričan, da sta oba primerka severna repnika. Ko je mreža zaradi vetra zaplapolala, sta oba severna repnika odletela stran.

Dare Šere

Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

VRTNI STRNAD *Emberiza hortulana*

V bližini kraja Martjanci pri Murski Soboti sem 20.6.1984 zaslišal petje vrtnega strnada. Samec je pel na žici električne napeljave sredi koruznega polja. Na sredini tega polja je bil izsuševalni kanal, obrasel z grmovjem in podrastjo. Zato sem ta predel začel pregledovati. Gnezda nisem našel, ravno tako nisem opazil ♀, pa čeprav je o neumno pel na žici.

Dare Šere

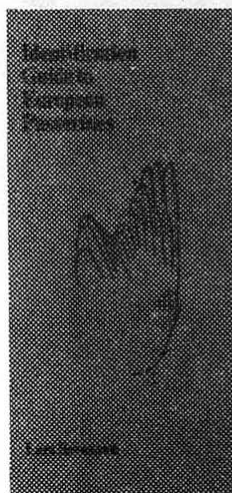
Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

Nove knjige New books

IDENTIFICATION GUIDE TO EUROPEAN PASSERINES

Lars Svensson

Ko se je leta 1970 pojavila majhna, za naše snobistično pojmovanje knjige kar nekam neugledna, v tipkopisu natisnjena knjižica za določanje evropskih pevk, še slutili nismo, da bo ta ključ postal tako rekoč brevir vseh količ-kaj resnih obročkovalcev, ki so v desetletju, ki je sledilo izidu, prešli z lova na limanice na lov z mrežami. Sicer je tudi s tem ključem tako kot z vsemi ključi, čitljiv je le za strokovnjake. Meni na primer botanični ključ razen imen ne pove ničesar. Tako smo si s prebiranjem Svenssonovega priročnika in z njegovo uporabo pri proučevanju živih primerkov (format je dosledno prilagojen delu na terenu) izšolali popisovanje ptičje peruti, pričeli smo zbirati biometrične in golitvene podatke, odprle pa so se nam tudi oči za dotlej nepoznane strokovne probleme.

Pred nami je tretja popravljena in razširjena izdaja iz leta 1984. Druga popravljena izdaja je bila izšla leta 1975. Priročnik je medtem postal nepogrešljiv spremljevalec vseh evropskih obročkovalcev. To, kar danes pomeni Peterson med opazovalci, pomeni Svensson med obročkovalci. Da je temu res tako, najbolje govori podatek, da so distribucijo knjige izven nordijskih dežel prevzeli Angleži, ki imajo vendarle svojega Williamsona.

V priročniku je obravnavanih 207 vrst in 50 podvrst, to je 29 oziroma 20 več kot v drugi izdaji. Risb pa je kar 150 več kot prej. Nekaterne vrste se v Evropi zelo redko pojavljajo, pa so zaradi velike podobnosti z evropskimi vključene v priročnik.

Prva izdaja iz leta 1970 je obsegala 152 strani, druga iz leta 1975 184 strani, medtem ko izdaja iz leta 1984 obsega kar 312 strani. V prvi so bile meni in obrabi perja posvečene 3 strani, v drugi 6 in v tretji že kar 8 strani. Tako zelo se je v dobrem desetletju poglobilo poznavanje te do nedavna popolnoma neznane problematike. Za marsikoga, ki se šele uvaja v skrivnostni svet mene perja, bo dobrodošla risba trenutnega stanja mene z lepo izrisanimi obrabljenimi, starimi in novimi peresi. Nova je tudi risba topografije ptičje glave, po kateri razlikujemo kar 15 topografskih enot.

Opisu vrste, po potrebi z ilustriranimi posebnostmi, sledi opis mene perja, spolno in starostno razlikovanje v spomladanskem in jesenskem perju. V primerjavi s prejšnjima izdajama je zdaj na koncu zapisa marsikje pripisana tudi ustrezna referenca.

Zgodovina Svenssonovega priročnika nas med drugim ponovno utrjuje v prepričanju, da drobno ptico pevko lahko dodobra spoznaš le v roki. Njena razprostrta perut je gledališče posebne vrste, ko odleti, zastor pade in kdo ve, ali bomo še kdaj doživeli reprizo.

THE BRITISH BIRDS' MYSTERY
PHOTOGRAPHS BOOK
J.T.R. Sharrock

Marljivi in iznajdljivi urednik najbolj popularne angleške ornitološke revije *British Birds* J.T.R. Sharrock si je v želji, da bi gmotno pomagal svoji reviji, izmislil zelo duhovito in umsko zahtevno igro. V posebnem zvezku je dal natisniti 41 fotografij ptic, ki jih je bilo potrebno določiti. Nekaterne od teh slikovnih ugank so bile zelo lahko rešljive, druge nekoliko težje, nekatere pa tudi za raven otoškega poznavanja ptic domala nerešljive. Za nameček pa je

bilo potrebno najti še dve vrsti, eno na sliki, drugo pa v glavi.

Ptice na slikah so: *Certhia familiaris*, *Acrocephalus palustris*, *Sylvia communis*, *Oenanthe oenanthe*, *Dendrocopos minor*, *Larus fuscus*, *Eucephala clangula*, *Hippolais icterina*, *Tetrao urogallus*, *Chlidonias niger*, *Perdix perdix*, *Phylloscopus collybita*, *Phylloscopus trochilus*, *Sylvia borin*, *Turdus philomelos*, *Emberiza cirrus*, *Alauda arvensis*, *Erithacus rubecula*, *Aythya ferina*, *Motacilla flava*, *Luscinia svecica*, *Prunella modularis*, *Lanius senator*, *Parus palustris*, *Anthus novaeseelandiae*, *Ficedula parva*, *Sylvia curruca*, *Oenanthe isabellina*, *Motacilla cinerea*, *Podiceps griseigena*, *Anthus pratensis*, *Lanius minor*, *Columba palumbus*, *Lanius collurio*, *Luscinia megarhynchos*, *Accipiter brevipes*, *Ficedula hypoleuca*, *Anthropoides virgo*, *Phalaropus lobatus*, *Lanius excubitor*, *Phoenicurus phoenicurus*.

42. vrsta je kukavica *Cuculus canorus* v gnezdu močvirske trstnice, 43. vrsta pa snežni strnad *Plectrophenax nivalis*. Ta pa je bila logično zastavljena uganka. Do rešitve se je bilo moč dokopati tako, da si razvozlat skrivnostno geslo iz kolofona: $1/2 + 1/2$ 1, kar pomeni, da so slike v knjižici prikazane ali na pol strani (v tem primeru dve na stran) ali na celi strani (ena na stran). V jeziku Morsejeve abecede pomeni cela stran piko, dvakrat pol strani pa črto, kar je več kot pika. Tako si lahko s pomočjo Morsejeve abecede odkril besedo *Snow Bunting*, kar pomeni snežni strnad.

Slikovna uganka vsebuje še celo vrsto duhovitih šifer in anagramov v vlogi opozoril in napotkov, in kdor jih razvozla, temu res ni potrebno, da bi poznal vse, zlasti pa najtežje določljive vrste na slikah. Rešitve se ponujajo tudi iz glave.

Vendar je nagrado 1.000.- funtov dobil reševalec, ki je prvi poslal pravilno rešitev. Naj nam bo v toložbo dejstvo, da sta uganko pravilno rešila, razen prvonagrajenega le še dva ugankarja.

Iztok Geister
Pokopališka 13, 64202 Naklo

Letna skupščina Društva

The annual meeting of the Association

ZAPISNIK

letne skupščine Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, ki je bila v soboto, 12.I.1985, ob 15. uri v prostorih Filozofske fakultete v Ljubljani, Aškerčeva 12.

Udeležili so se je člani društva, predstavnik Zavoda za ornitologijo in Društva za zaščito, promatranje i proučevanje ptica Hrvatske ter predstavniki Zveze društev za varstvo in vzgojo ptic Slovenije, skupno 63 ljudi.

Dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav
2. Izvolitev zapisnikarja in dveh overiteljev zapisnika
3. Letno poročilo o delovanju in poslovanju društva
4. Križanje divjih ptic med seboj in s kanarčkom - zakonodaja pri nas in v svetu
-Marko Prašnikar
5. Opazovanje kanj - Iztok Geister
6. Beloglavi jastreb *Gyps fulvus* - Goran Sušić

Po pozdravu udeležencem skupščine in počastitvi spomina našemu pokojnemu članu Radu Smerduju smo izvolili zapisnikarja in dva overitelja zapisnika (Andrej Sovinc, dr. Andrej Župančič, Tomaž Jančar).

Predsednik društva Rudolf Tekavčič, ki je poročal o delu društva v letu 1984, je poudaril, da pri uresničevanju letnega programa dobro izpolnjujemo le že utečene akcije. Nezadovoljivo pa ostaja predvsem delo društvenih komisij in odborov: komisije za redkosti, komisije za varstvo narave (zaradi predsednikovega služenja v JLA), terminološke komisije, komisije za fotografijo in odbora za zimsko štetje vodnih ptic. Le komisija za ohranitev mrtvih rokavov na Muri ob preložitvi začetka gradenj hidroelektrarn na reki Muri pripravlja dopis, katerega namen je sprožiti razpravo na republiškem nivoju.

V lanskem letu je izšlo pet števil *Acrocephalus*: prve tri (16, 17-18) za letnik 1983, zadnji dve (19-20) pa za letnik 1984. 21. številko *Acrocephalus* pa so udeleženci prejeli na skupščini. V zameno za *Acrocephalus* smo v letu 1984 prejeli 150 enot tujih revij.

Za ornitološki atlas gnezdilk Slovenije je v letu 1984 oddalo poročilo 27 sodelavcev. Obdelanih je bilo 34 novih in 21 dodatnih delno že obdelanih kvadrantov. Na akcijo spomladanskega opazovanja selivk se je odzvalo 63 opazovalcev iz Slovenije in 20 iz ostalih predelov Jugoslavije. Izleti in predavanja so potekala po načrtanem programu in so bila slabo do zadovoljivo obiskana.

V Triglavskem narodnem parku se je v letu 1984 popisovalo v rastru 5 x 5 km. Sodelavci so obdelali tolminske planine, fužinarske planine in Martuljek z Belim potokom, kljub temu da društvo to delo ni dobilo plačano kot v letu 1983. Do letos smo tudi že obdelali slabo polovico Ljubljanskega barja.

Društvo je bilo preteklo leto zelo uspešno pri navezovanju stikov z delovnimi organizacijami, inštituti in društvi. Tako nam je uspelo navezati stike z Inštitutom za gozdno gospodarstvo in Gozdnimi gospodarstvi širom po Sloveniji. Inštitut in 4 GG so se tudi včlanili v naše društvo. Z GG Kranj in GG Bled pa smo se dogovorili za pogodbeno delo. Poglobili smo stike z zvezo društev za varstvo in vzgojo ptic Slovenije, žal pa nismo našli skupnega jezika pri izdajanju glasila. Zelo uspešno sodelujemo tudi z Društvom za zaščito, promatranje i proučevanje ptica Hrvatske, ki je trenutno še v ustanavljanju; nekoliko pa so šepali odnosi z Ornitološkim društvom *Ixobrychus* iz

Kopra, ki je od novembra dalje tudi uradno registrirano. Kar dobro smo sodelovali z Zavodom SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine in Prirodoslovnim muzejem Slovenije. Predsednik društva Rudolf Tekavčič je izkoristil priložnost in se zahvalil za gostoljubnost Prirodoslovnemu muzeju Slovenije, ki nam daje na razpolago svoje prostore za seje izvršilnega odbora, ter klubu Diana, ki nam v svojih prostorih omogoča izvedbo predavanj.

V letu 1984 pa sta ostali tudi dve popolnoma nerealizirani točki letnega programa. Ker so prepozno prispeli obrazci, se naše društvo ni uspelo pravočasno vključiti v mednarodni projekt štetja belih štokelj *Ciconia ciconia*, ki je v Sloveniji potekalo v organizaciji Zavoda za spomeniško varstvo Maribor. Ravno tako smo za nedoločen čas preložili pripravo potujoče razstave društva.

Predsednik društva nam je v grobem predstavil še program dela za leto 1985, ki bo kot je že v navadi, v celoti objavljen v glasilu *Acrocephalus*. Z glasovanjem smo sprejeli tudi predlagano povišanje članarine: 800 din za člane, 400 din za študente in 2000 dinarjev za ustanove in delovne organizacije.

Na koncu je predsednik društva pozval vse prisotne k aktivnejšemu sodelovanju v društvu in začel diskusijo o poročilu o delovanju društva in o finančnem poročilu, ki so ga v pisni obliki prejeli vsi udeleženci skupščine.

Iztok Geister je v diskusiji poudaril, da smo z delom izvršilnega odbora društva lahko zadovoljni, saj je že samo to, da se izvršilni odbor sestane enkrat na mesec, dokaz, da se v društvu nekaj dogaja. Po njegovem mnenju so izleti dobro in sistematično pripravljeni in upa, da bo anketa dala odgovor, zakaj so tako slabo obiskani. Predlagal je še, da bi popolnoma zamenjali člane komisij, ki ne delajo.

Goran Sušić je prisotne pozdravil v imenu Društva za zaščito, promatranje i proučavanje ptica Hrvatske in povedal, da ima društvo trenutno še porodne težave. Pohvalil je naše delo in povedal, da se oni še vedno in se bodo verjetno še nekaj časa od nas le učili.

Tajnik Tomi Trilar je poizkušal v nekem smislu odgovoriti Iztoku Geistru. Povedal je, da prvi rezultati ankete kažejo, da nekateri člani sploh niso vedeli za društvene komisije, kljub temu da je vsako leto objavljen seznam v reviji *Acrocephalus*. Povedal je tudi, da so v izvršilnem odboru sklenili, da bodo na osnovi rezultatov ankete poizkušali preoblikovati komisije in s tem poživiti njihovo delo. Opozoril je tudi na problem, da skoraj celotno delo društva sloni na nekaj članih izvršilnega odbora in uredniškega sveta.

Jurij Kurillo je povedal, da je po njegovem mnenju eden od vzrokov za slabo udeležbo na izletih tudi v tem, da se jih ljudje z družinami ne upajo udeležiti. Zato predlaga, da bi bilo primerno večkrat poudariti, da to niso stroko strokovni izleti, in bi s tem mogoče pritegnili tudi družine naših članov.

Vladimir Balon je povedal, da na izlete vedno prihaja z družino in da se mu zdijo izleti nad vse koristni in dobro pripravljeni. Tomi Trilar je še enkrat opozoril na problem društvenih prostorov.

Sledila so še tri predavanja.

Marko Prašnikar nam je nekaj povedal o križanju ptic in kaj o tem pravi zakonodaja pri nas in v svetu.

Iztok Geister nas je ob nazornih diapozitivih popeljal v čudoviti, vendar premalo poznani svet kanj.

Ob diapozitivih smo se z Goranom Sušićem preselili stene ob jadranski obali, kjer gnezdi beloglavi jastreb *Gyps fulvus*. Goran nam je predstavil mesto beloglavega jastreba v naravi, njegovo etologijo in ekologijo. Seznanil nas je tudi s težavami pri oskrbovanju pred leti odprtega hranilišča za beloglavega jastreba na Cresu. Navdušeno ploskanje, ki je sledilo predavanju, je bilo zgovoren zaključek skupščine in priznanje avtorju.

Lepaša
Andrej Šerina

FINANČNO POROČILO ZA LETO 1984

PRIHODKI

- ostanek dohodka iz leta 1983	75.952,20
- članarina	89.255,00
- delo po pogodbi (TNP)	10.000,00
- delo po pogodbi (GG Kranj)	60.000,00
- sofinanciranje revije Acrocephalusa	30.000,00
(Inštitut za biologijo/Ljubljana)	
Skupaj	<u>265.207,20</u>

ODHODKI

- tiskanje revije Acrocephalus (št.16-20)	127.180,00
- tipkanje, prevodi, lektor	9.500,00
- potni stroški v Zagreb (2x)	862,00
- provizija SDK	276,00
- znamke, kuverte, položnice, xerox, ter drugi manjši stroški	23.384,00
	<u>161.702,00</u>

PRIHODEK-ODHODEK

	265.207,20
-	161.702,00
	<u>103.505,20</u>

Blagajnik: Dare Šere

ostanek dohodka

Foto trenutek

Photo moment

Začelo se je tako kakor pač vsaka stvar, ki se začne z navdušenjem in dobro voljo. Namreč naše društvo. Ob ustanovitvi si je vsakdo po svojo predstavljal delo v njegovem okviru, vsakdo je videl drugačne možnosti, ki so se odpirale tudi z ustanovitvijo njegovih sekcij. In ravno ta različnost idej, ki so se porajale v glavah članov, naj bi bila porok za raznoliko in uspešno delovanje društva. Vsaj tako je kazalo v začetku. Danes, po nekaj letih delovanja, pa opažamo, da ne poteka vse tako kakor bi lahko. Nekaj je pri tem tudi moje krivde, kot člana društva in kot predsednika foto sekcije. Predvsem zaradi slednjega sem stopil do urednika našega glasila Acrocephalus, do tovariša Geistra, in mu potožil nekaj težav glede foto sekcije. Strinjal se je, da stvar ni ravno rožnata in da bi vsaj delno rešil problem in s tem otopelost zapadlo sekcijo, je odstopil stran v Acrocephalusu. V vsaki številki naj bi tako bila, po njegovem predlogu, objavljena fotografija kakega avtorja, ki bi predstavljale eno ali vel ptičjih vrst s sliko in s kratkim komentarjem o tem, kako je fotografija nastala, ali opisom vrste ali kaj podobnega.

Fotografije, lahko jih namreč pošljete več z istim motivom in izbor prepustite uredniku, so lahko črno bele, barvne, v poštev pa pridejo tudi diapozitivi. Originali bodo vrnjeni najkasneje mesec dni po izidu revije. Vse interesente, ki bi bili pripravljeni zapolniti stran v reviji, pa naprošam, da se zaradi tehničnih problemov v zvezi s tiskom prej pisno ali ustno prijavijo uredniku Acrocephalusa ali meni.

Tako ! Ponudena je lepa priložnost. Na nas je zdaj, da jo izkoristimo ali pa ne.

Davorin Tome

NAVADNA ČIGRA *Sterna hirundo*

Fotografija je nastala spomladi leta 1984 v Sečoveljskih solinah. Posneta je bila s 300 mm teleobjektivom.

Kamuflačni šotorček sem postavil slabih 5 m od gnezda, v plitvi vodi zapuščenih solin. Gnezdo je bilo na ozkem, neporaščenem nasipu sredi bazena. V njem sta bili dve jajci. Ptič, ki je v Sloveniji v času gnezdenja le lokalno razširjen /glej prispevek I.Škornika v 16.številki *Acrocephalus*/, je bil dokaj zaupljiv. Na gnezdo se je vrnil že po desetih minutah in tam tudi vztrajno sedel. Ni se premaknil niti niti ob mojem pridušenem krik, ko mi je preko bose noge nepričakovano stekla rakovica.

Ob koncu naj se še zahvalim članom društva *Ixobrychus* iz Kopra za pomoč.

Davorin Tome

VSEBINA

CONTENTS

Prezimovanje pritlikavega kormorana <i>Phalacrocorax pygmeus</i> na Ptujskem in Ormoškem jezeru	2	Wintering of the Pygmy Cormorant <i>Phalacrocorax pygmeus</i> on the Ptuj and Ormož lakes
Račka nevestica <i>Aix sponsa</i> na Bledu	6	The Wood Duck <i>Aix sponsa</i> in Bled
Pojavljanje odraslih in mladih plašic <i>Remiz pendulinus</i> v gnezditvenem obdobju leta 1984	7	Occurrence of adult and young Penduline Tits <i>Remiz pendulinus</i> in the 1984 breeding period
Vprašanja ornitološkega atlasa: Ali močvirski in pikasti martinec <i>Tringa glareola et ochropus</i> gnezdita na Pohorju ?	9	Puzzles of the ornithological atlas: Do the Wood Sandpiper and the Green Sandpiper <i>Tringa glareola et ochropus</i> breed on the Pohorje ?
Ali mala čigra <i>Sterna albifrons</i> gnezditi na Ptujskem jezeru?	9	Does the Little Tern <i>Sterna albifrons</i> breed on the Ptuj lake ?
Skrivnostna fotografija	10	Mystery photograph
Iz ornitološke beležnice <i>Melanitta fusca</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Tringa erythropus</i> , <i>Merops apiaster</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Turdus viscivorus</i> , <i>Locustella</i> <i>fluviatilis</i> , <i>Acrocephalus palustris</i> , <i>Acanthis flavirostris</i> , <i>Emberiza hortu-</i> <i>lana</i> .	10	From the ornithological note-book <i>Melanitta fusca</i> , <i>Aquila chrysaetos</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Tringa erythropus</i> , <i>Merops apiaster</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Turdus viscivorus</i> , <i>Locustella</i> <i>fluviatilis</i> , <i>Acrocephalus palustris</i> , <i>Acanthis flavirostris</i> , <i>Emberiza hortu-</i> <i>lana</i> .
Nove knjige	12	New books
Letna skupščina Društva	14	The annual meeting of the Association
Foto trenutek	16	Photo moment

Naše društvo potrebuje nekoga za opravljanje manjših pisarniških del, med drugim tudi za pošiljanje revije. Interesenti naj se prijavijo tajniku društva.